

Lennart Elmevik

ORDSKATTEN I DEN SVENSKA ORTNAMNSSKATTEN

1.

Det är ett känt förhållande att i många av våra ortnamn, särskilt sådana av äldre typer, döljer sig ord, framför allt substantiv, som dött ut i språket. Att göra sådana ord till föremål för rekonstruktion är en angelägenhet gemensam för ortnamns- och ordforskningen. Utfallet av rekonstruktionerna är av betydande intresse för flera grenar av språkvetenskapen, kanske särskilt semantiken och suffixforskningen.

Trots att det rör sig om en angelägen forskningsuppgift saknas i stort sett – åtminstone vad det nordiska språkområdet beträffar – mera ingående framställningar i ämnet. Ett undantag utgör Thorsten Anderssons intressanta, klagörande och framåtblickande uppsats "Ord eller suffixbildning? Till frågan om rekonstruktion av ord ur ortnamn" (1980), publicerad i handlingarna från NORNA:s sjunde symposium i Köpenhamn 1979 med temat "Sprogvidenskabelig udnyttelse af stednavnematerialet". Avsikten med uppsatsen är enligt Andersson (s. 10) "att försöka belysa en del av frågekomplexet, i vad mån ortnamnen kan ge ytterligare information om ordförrådet i gammal tid utöver den kännedom som direkta källor ger". Till Anderssons uppsats kommer jag att hänvisa några gånger i det följande.

Jag fortsätter med ytterligare ett citat från Andersson (s. 13): "Vid alla försök att rekonstruera ord ur ortnamn är det nödvändigt att utifrån det språkliga materialet och namnlokalernas verklighet kunna fastställa en gemensam semantisk nämnare för de ifrågavarande namnen. Om detta inte lyckas, blir resultatet endast ett hypotetiskt ansättande av ett ord utan känd betydelse." Vad Andersson här säger är naturligtvis riktigt, men det är, vill jag hävda, ändå en sanning med modifikation. Jag återkommer härtill.

En annan fråga som Andersson väcker är den hur många namn som kan visas ha en och samma fornspråkliga form som behövs för att basen för rekonstruktion skall kunna betraktas som tillfyllest. Om det danska önamnet *Fyn* (fda. *Fium*) och två norska gårdnamn, *Fjon* och *Fjone*, säger han (s. 14) med anslutning till John Kousgård Sørensen att det är "mest tilltalande anta att ett ord **fium* ligger till grund". Han tillägger dock: "Endast tre namn utgör dock inte i sig någon säker bas för en sådan rekonstruktion."

2.

Jag ger närmast ett antal exempel på rekonstruktion av ord ur ortnamn där en förutsättning för rekonstruktionen varit att den haft klart stöd av reala förhållanden. Exemplet tas från kategorin terrängbeteckningar och inom denna i första hand ord för upphöjning i terrängen, höjdformationer av olika slag.

Svante Strandberg (1972) har med övertygande argument påvisat ett fsv. **tolgh* (**tolgher*) 'inskränning, nedskärning' i några svenska ortnamn: det småländska by- och sockennamnet *Tolg*, det sörmländska sjönamnet *Täljaren* (äldre *Tolgaren*) och *Tolvfors*, gods och förutvarande bruk i Gävle. Ordet hör till roten urgerm. **telz-* i *tälja* 'skära'. Avljudsstadiet **tulz-* är – av intresse att notera i sammanhanget – i övrigt mycket svagt representerat på germanskt område.

Lennart Moberg (1951, 1961:51–55) har genom att i svenska ortnamn som *Långtora* och *Baltora* (i Uppland) och *Torö* (i Södermanland) påvisa ett appellativ fsv. **pōra* 'höjd', egentligen 'något uppsvällt', och skickligt sammanställa detta med ett *þur*, säkert att utläsa *þōr* med betydelsen 'varböld, svulst', i en uppsvensk runinskrift från 1000-talets mitt med all sannolikhet uppdragat grundordet till fvn. *þæri* n., nyisl. *þæri* 'fett köttstycke' el. dyl., använt om feta, kötrika ('svällande') delar av framkroppen på nötkreatur och fiskar. En släkting är fvn. *þjó* n. 'den tjockaste delen av låret' (< **þeuha-*).

De båda uppländska namnen *Ågersta* (by i Löts sn halvannan mil sydost om Enköping) och *Agersta* (gård i Jumkils sn cirka en och en halv mil NV om Uppsala), fsv. *Aghurstapir*, har jag (Elmevik 1979) tolkat som sammansatta med en motsvarighet till isl. *ögur* 'klippklyfta vid havet' o. likn. och det **ogurr* som förekommer i den bekanta 13:e strofen i eddadikten Hárbarðsljóð (*væta ogur minn*). Grundbetydelsen hos ordet, urnord. **azura-*, är säkerligen 'något spetsigt, stickande', 'spets, udd' el. dyl. Både *Ågersta* och *Agersta* ligger på avsmalnande höjdformationer.

Ett med urnord. **hrauk-* i bl.a. sv. dial. *rök(e)* 'hög, stapel, trave, skyl' o. likn., gotl. *rauk*, och **hrük-* i sv. och no. *ruka*, isl. *hrúka* 'hög' avljudande **hriük-* har man velat se i ett flertal norska, bohuslänska och västgötska ortnamn *Ryk* som avser bebyggelser som är belägna på mindre höjder. Se Stähle 1946:462 och där anf. litt.

En *-n*-avledning urnord. **hrūkn-* till svagstadiet **hrük-* har ansetts föreligga i ett endast genom en uppgift av G. O. Hylltén-Cavallius (1818–89)

i hans folkmålssamlingar känt småländskt dialektord *råcken* 'låg och sammanhängande ås'. Se Ohlsson 1939:117, Stähle 1946:463. Det ingår säkerligen i några småländska ortnamn (*Råckenås*, *Rockenbo*, *Rockneby*), men även i ett par uppsvenska och norska (Stähle sist a.st.). Ortnamnen visar alltså att det rör sig om ett ord med en gång vid spridning.

En *-l*-avledning till stammen **hrük-*, ett fsv. **rokle* el. dyl. '(liten) höjd, topp' el. dyl., har Svante Strandberg (1996) velat se i *Rocksta* (i *Roklestum* 1318, i *Roklastum* 1392), namnet på en stor gård i Angarns sn i Uppland. "Bebyggelsen ligger omedelbart intill en markerad höjd eller bergknalle." Samma **rokle*, eller ett härmed nära sambörigt ord, ingår enligt Strandberg sannolikt i ett par sörmländska namn, *Rockelsta*, ett slott vid Båven söder om Sparreholm, och *Räcksta*, gård vid Åkers krutbruk utanför Mariefred. "Intill bebyggelsen finns tydligt avgränsade kullar eller bergknallar."

Som etymologiskt sambörigt med de nämnda orden bildade till stammen urnord. **hrük-* har det appellativ som ligger till grund för det västgötska höjdnamnet *Rocken* (i Bjurums sn, Gudhems hd, och Vilske-Kleva sn, Vilske hd) betecknats. Se Lundahl 1970:119–120. Höjden kallas även *Höge rock* (*Höge räck* 1644–47, *Högeräck* 1688–89). Enligt Lundahl är namnet "best. sg. av ett uppenbarligen mycket gammalt och i de nordiska språken okänt appellativ", ett urgerm. **hrukka-*, fvn. **hrukkr*, **hrokkr*, fsv. **rokker*, nsv. **rock*, innehållande ordstammen **hrukk-* i feng. *hrycce* 'stack, skyl' (< **hrukkja-*) och ä. holl. *rocke* 'stack, hög' (s. 120). Som ortnamn kan **rock* enligt Lundahl antas ha betydelsen 'toppformad höjd, kulle'. – Som formellt och troligen även etymologiskt identiskt med det västgötska *Rocken* betraktar Lundahl ett norskt fjällnamn *Rokken*.

Knupe heter två torp under Kölvatorp i Gudhems sn och hd, Västergötland. De tidigaste beläggen på namnet härrör från 1500-talskällor (bl.a. *Knupan* 1554, *Knupe* 1562). Se Lundahl 1954:43. En förklaring till namnet lämnar Lundahl senare (1970:89) i samband med sin tolkning av *Knupen* (*Stora* och *Lilla*), öar i Torsö sn, Vadsbo hd, Västergötland. Han betraktar *Knupen* som best. form sing. av ett fsv. **knūper* m. 'klump, knöl; kotte', vilket skulle ha sin närmaste motsvarighet i sydty. dial. *chnūpe* 'rundaktig förhöjning; klump'. *Knupe* antar han innehålla oblik form singularis av ett till **knūper* bildat **knūpa* f. 'höjd, kulle'.

Två av tre uppsvenska *Håga*, det ena i Uppland (Järfälla sn), det andra i Södermanland (Östertälje sn), innehåller i enlighet med ett förslag av Jöran Sahlgren (1953:34–35) med all sannolikhet ett fsv. **hugher* m. 'hög' (< **huza-*), innehållande stammen i – kanske rentav utgörande grundordet till – diminutivbildningen ty. *Hügel* 'kulle' (< **hužila-*). Avledningar med

-l-suffix av **huza-*, **hughel*, **hoghel* m., **hughle*, **hoghle* m., föreligger säkerligen i flera svenska ortnamn med syftning på (större) gravhögar, bergknallar och liknande terrängformationer. Hit hör bl.a. *Hugelsta* och *Hågelby* i Södermanland och *Hogla* i Västmanland. Se Sahlgren 1953:35 med i not 89 anf. litt., Hellberg 1967:485.

Sigurd Fries har – i en uppsats med titeln "Hycklinge och Häckla" (1959) – visat att det i ett 30-tal svenska ortnamn ingår ett appellativ **huckel*, **hockel* m., fsv. **hukul*, ev. **hukal* eller **hukel*. Namnet återfinns inom ett geografiskt begränsat sammanhängande område bestående av Östergötland, östra Småland, Öland och östra Blekinge. Fries ser häri en -l-avledning (med mellanvokal) till stammen **hūk-* i fvn., nisl. *hokinn*, sv. dial. *huken* 'krumböjd'. Grundbetydelsen hos ordet tänker han sig vara 'något som välver sig eller hukar'. Som terrängbeteckning skall det ha använts om förhöjningar med rundad form, kullar.

I Västergötland uppträder på fem olika håll namnet *Bragnum*. Senare leden är *hem*, väl i betydelsen 'gård'. Enligt ett tilltalande förslag av Ivar Lundahl (bl.a. 1961:36 med hänv.) är förleden ett mot mlty. *bragen*, feng. *brægen* 'hjärna' (urspr. 'hjässa, huvudskål') svarande fsv. **braghn* 'höjd'. Jfr fsv. **hærn-*, en biform till *hjärna*, som i bet. 'höjd' återfinns i flera nordiska ortnamn.

Ordet *ok* eller avledningar härtill ingår i åtskilliga svenska ortnamn med syftning på höjder. Ett exempel är det halländska sockennamnet *Okome* (senare leden är *hem*). Enligt Karl Gustav Ljunggren (1959:1068) åsyftas i detta fall en kraftig höjd norr om Okome kyrka som "sedd från Köingehållet" erinrar "slående om ett jättestort ok".

I Mälardalen, Östergötland och Småland finns en grupp ortnamn på *Okn-*, *Ukn-*. Hit hör bl.a. *Oknön* i Aspa sn i Södermanland, *Okna*, gård i Kimstads sn i Östergötland, och sockennamnet *Ukna* i N. Tjusts hd i Småland. Att namnen hör samman med ordet *ok* har flera forskare antagit. Se senast Strandberg 1997 och där anf. litt. Med Strandberg ligger det nära till hands att anta att namnet innehåller ett till *ok* bildat appellativ fsv. **ukn*, **okn* 'okliknande höjd' el. dyl.

Själv har jag (Elmevik 1967) med ledning av fyra namn på -*sta(d)* och ett på -*by* (*Åckelsta* i Skepptuna sn i Uppland, *Åkelsta* i Lunda sn i Södermanland, *Uckelsta* utanför Köping i Västmanland och *Uckleby* i V. Tollstads sn i Östergötland) rekonstruerat ett appellativ fsv. **ukle*, **okle* m. (germ. **iukilan-*, **iukulan-* eller **iukalan-*) med grundbetydelsen 'okliknande terrängformation (höjd)'. Om den reala bakgrunden till namnen konstaterar jag att den ena av gårdarna i byn Åckelsta i Skepptuna sn är

belägen på en ganska kraftig, avlång höjdsträckning, att även Uckelsta i Köpingstrakten ligger på en långsträckt höjd och att av topografiska kartan att döma ett liknande läge kan förutsättas också för Åkelsta i Södermanland och för en av gårdarna hörande till Uckleby i Östergötland.

Samma ortnamnselement vill jag se som grundord också för gårdnamnet *Ycklinge* i Rasbo sn i Uppland. Gården ligger på en avlång förhöjning i terrängen, som mycket väl kan ha liknats vid ett ok. Dock kan *Ycklinge* också vara en -*ling*-avledning direkt till *ok*.

Utifrån två hälsingska *Halsne* (det ena gårdnamn, nu skrivet *Harsne*, i Forsa sn, det andra ägo- och naturnamn i Hälsingtuna sn) och fyra norska namn, samtliga avseende öar på norska Vestlandet, för vilka kan ansättas ett fno. *Halsna*, har Lennart Hagåsen (1994) rekonstruerat ett appellativ fno., fsv. **halsna*, en -*n*-avledning till *hals* åsyftande "en av höga ändar och lågt mellanparti kännetecknad naturformation" (s. 26).

3.

De rekonstruerade terrängbetecknande ord som jag nu har nämnt uppfyller det av Thorsten Andersson inledningsvis citerade kravet för att rekonstruktion av ord med hjälp av ortnamn skall kunna anses tillfredsställande, nämligen att man "utifrån det språkliga materialet och namnlokalerens verklighet [skall] kunna fastställa en gemensam semantisk nämnare för de ifrågavarande namnen". Men hur ställer det sig då om det rör sig om ett ensamt namn, en solitär, som kan ges en fullt godtagbar språklig förklaring och där tolkningen också stämmer med reala förhållanden? Och finns det inte också faktiskt fall där från formell synpunkt ingenting finns att invända mot en föreslagen etymologi men det inte kan visas att den stämmer med reala förhållanden vid tiden för namnets tillkomst? Den förra frågan återkommer jag till i ett avslutande avsnitt, den senare frågeställningen skall jag nu belysa med några ur ortnamn rekonstruerade ord för 'bete, betesmark'.

Ett första exempel må vara det norska och svenska ortnamnselementet -*vin(i)*. Det finns inte bevarat som självständigt ord i något nordiskt språk – kanske ingår det i tre från fornvästnordiskan kända sammansättningar, alla mer eller mindre oklara (se Jansson 1951:392) – men det står klart att det har en motsvarighet i got. *winja* 'betesmark' och att betydelsen rimligen varit densamma på nordiskt område. Vid tolkningen av den långa rad ortnamn som är sammansatta med -*vin(i)* ställs veterligen normalt aldrig frågan om

det vid *-vin*-lokalerna funnits reala förutsättningar för tolkning utifrån betydelsen 'betesmark'.

Lennart Moberg (1977) har påvisat ett appellativ fsv. **hirdhe* n. i ett tiotal västgötska och bohusslänska ortnamn. Betydelsen hos detta **hirdhe* är enligt Mobergs övertygande förslag en bildning till verbet fvn. *hirða* 'vakta (boskap)'. Grundbetydelsen skulle vara 'vaktande av boskap', varav platsen för sådant vaktande, dvs. betesmark.

På grundval av två västgötska ortnamn, *Åsle* och *Vedåsle*, har jag (Elmevik 1989) rekonstruerat ett appellativ av hög ålder för 'betesmark', ett fsv. **āsl*, som jag återför på ett ieur. **ēd-ilo-* > **ēs(s)lo-*, urgerm. **ēsla-*, en abstraktbildning med betydelsen 'ätande, betande', varav 'ställe där boskapen betar, betesmark', till en avljudsform till ieur. **ed-* i *äta*. Jag har lika litet som Moberg i fråga om **hirdhe*-namnen ställt frågan om det är sakligt motiverat med en sådan betydelse hos fsv. **āsl* i namnen i fråga. Anledningen är naturligtvis att ett antagande att det funnits betesmarker vid de aktuella ortnamnslokalerna vid den avlägsna tid då namnen bildades varken kan styrkas eller jävas.

Flera andra i språket utdöda ord för 'betesmark' har rekonstruerats med hjälp av ortnamn. Det gäller ord som fsv. **iæt*, i det småländska sockennamnet *Jät*, och avledningar härtill i de sörländska *Jättna* och *Jättne* samt i det hälsingska *Jättendal* (se senast Nyman 2000:360–361 och där anf. litt.), fsv. **bēm(a)* i det sörländska by- och sockennamnet *Bettna* och fsv. **bētsn*, **bætsn* i två dalska bynamn, *Bäsna* i Gagnefs sn och *Bäsinge* i Folkärna sn (se Elmevik 1999 med litt.). I en nyligen publicerad artikel hävdar jag (Elmevik 2000) med stöd av ortnamn, bl.a. det uppländska socken- och häradsnamnet *Vaksala*, fsv. *Vaxal(d)*, att det är mycket möjligt att det funnits ett fsv. **hald* n. 'betesmark', bildat till fsv. *halda* 'hålla (kreatur) i bet' i dess ursprungliga betydelse 'vakta boskap'.

De här lämnade exemplen på ur ortnamn rekonstruerade ord för 'betesmark' får illustrera att det inte alltid är möjligt att upprätthålla kravet att vid sådan rekonstruktion den sakliga bakgrunden till namnen ovillkorligen måste kunna påvisas.

4.

Thorsten Andersson (1980:29) efterlyser med rätta flera direkt semantiskt inriktade studier av de ord som rekonstruerats med hjälp av ortnamn, studier av den typ som Ingemar Olssons doktorsavhandling från 1959 om

terrängbeteckningar på Gotland representerar. Andersson understryker, och det är lätt att instämma häri, att rekonstruerade ord "i påfallande ringa grad [är] undersökta med hänsyn till sin närmare betydelse, trots att de ju faktiskt visar hur människorna har uppfattat och strukturerat den omgivande verkligheten" (s. 32).

Som exempel på terrängord som Olsson studerat nämner Andersson det i ett flertal gotländska ortnamn ingående *brite* (*brita*), för vilket Olsson genom mycket detaljerade terrängstudier kunnat ansätta betydelsen 'tydligt framträdande hållformation, en långsträckt, hylliknande avsats med skarp kant i övergången från horisontal- till vertikalplanet' (s. 121).

Ytterligare ett exempel kan hämtas från Claes Åneman (1978). Denne har utgående från det ångermanländska sockennamnet *Resele* och ett på flera håll i Norge förekommande gårdnamn *Re* rekonstruerat ett appellativ fno., fsv. **rē* med grundbetydelsen 'rad, linje'. Ur denna grundbetydelse skall ha utvecklats innebörden 'flat jordplåtå, terrassliknande jordformation' el. likn. Betydelseskridningen kommenteras så här (s. 45): "Betydelsen har utvidgats och konkretiserats: rad, linje mot den markerade linjen i själva kanten mellan plåtån och branten och vidare plåtåns område närmast kanten och till att omfatta själva plåtån, den terrassliknande formationen."

5.

Ett problem som nödvändigtvis hör hemma i en diskussion som den som här förs är det som gäller gränsdragningen mellan primär namnbildning medelst suffix och sekundär namngivning med hjälp av redan existerande ord.

Det är uppenbart att ju fler namn av en viss typ som låter sig påvisas, desto säkrare är grunden för ordrekonstruktion – och i motsvarande mån minskar sannolikheten att det rör sig om primär namnbildning. Men var går gränsen? Räcker det som vid min rekonstruktion av ett fsv. **āsl* 'betesmark' med att det kan abstraheras ur två ortnamn inom ett begränsat område? Hur ställer det sig när det gäller rena solitärer?

På grundval av ortnamn har man velat påvisa en fornsvensk motsvarighet till fda. *balgh* 'upphöjning i terrängen' (se Brylla 1995:79–84 och där anf. litt.). I nämnda arbete lägger Brylla en *-sn*-avledning till detta ord, ett fsv. **balghsn-*, till grund för det närkiska bynamnet *Balsna* i Glanshammars sn och hd. "Där vägen passerar byn finns en påtaglig förhöjning i terrängen" (s. 80). Hon menar att det i detta fall inte kan avgöras om det rör sig om primär eller sekundär namnbildning. "Mot antagandet av sekundär namnbildning

kan exempelvis tala det förhållandet att vi inte känner något likalydande ortnamn. Men då namnet kan tänkas vara bildat i en mycket avlägsen tid, kan det mycket väl vara bildat till ett förefintligt ord" (s. 84).

Thorsten Andersson (1999) har behandlat bynamnet *Häjla* i Röks sn i Östergötland, vars fornsvenska grundform kan ansättas som (i) *Hæghrildom*. Det tolkas av Andersson som bildat till verbet *hägra* med ursprunglig betydelse 'vara eller göra hög' medelst suffixet *urgerm. *-ilða- < *-iðla-*, en ovanlig variant till *urgerm. *-alða-* (vanligt på nordiskt område) och **-ulða-*. Namnet skulle, som ett urnord. **Hāzirilda-* (m. eller n.) med bet. 'mark som höjer sig, förhöjning' el. dyl. syfta på den mjukt rundade förhöjning på vilken Häjlas gamla byplats är belägen. Andersson menar, med hänvisning till att det är fråga om ett unikt namn och att något motsvarande appellativ inte är belagt, att det snarast rör sig om ett fall av primär namnbildning. Han tillägger dock att "givetvis" ingenting hindrar att det "vid den avlägsna tid, då namnet bör ha bildats, har funnits ett senare försvunnet appellativ för just sådana höjdformationer som Häjla backe" (s. 6).

Min mening är att man bör vara mycket restriktiv med att räkna med primär ortnamnsbildning – med undantag för två kategorier: hydronymer och önamn. Av enda egentliga intresse i sammanhanget är, för att än en gång citera Thorsten Andersson i hans uppsats från 1980, "frågan om gränsdragning mellan ortnamn, som kan vara bildade med ord, och sådana, som inte kan vara det" (s. 27). Eller, som Andersson säger på ett annat ställe (s. 23): det kan vara fråga om bägge typerna och "i sista hand bli fråga om sannolikhetsöverbäganden".

6.

Önskvärt vore att till forskningens tjänst de ur svenska ortnamn rekonstruerade orden kunde samlas ihop och grupperas på olika sätt, bl.a. efter betydelse (ordfält) och bildningssätt (typ av suffix); att jämförelser med andra språk, framför allt de nordiska systerspråken, skulle ingå som ett naturligt led i arbetet behöver knappast särskilt påpekas. Arbetet kunde med fördel bedrivas inom ramen för ett forskningsprojekt. Materialet skulle lämpligen finnas tillgängligt i en databas och/eller publiceras i bokform. Ett sådant arbete skulle utan tvekan vara till gagn såväl för svensk och nordisk ortnamns- som ordforskning.

En sådan forskningsuppgift borde inkludera försök att på namnsemantisk väg mera i detalj fastställa innebörden hos ett urval rekonstruerade ord

tillhörande en viss betydelsesfär, t.ex. förhöjningar i terrängen. Hur lika måste ortnamnslokaler vara för att vid namngivningen av dem ett och samma ord skall ha kunnat komma till användning? Härvid har man att ta hänsyn till att ett ord redan innan det togs i anspråk för namnbildning kan ha haft ett ganska vitt betydelseomfång, ha uppvisat skiftande betydelser, kanske geografiskt betingade; i ett område kan t.ex. ett ord för förhöjning i terrängen ha haft en kraftigt specialiserad betydelse, t.ex. 'långsträckt höjd utmärkt av ...', medan det i ett annat kan ha fått en mer allmän betydelse 'långsträckt höjd'. Om detta vid en detaljundersökning av ortnamnslokaler skulle visa sig vara fallet, rör det sig om ett fall av betydelseskridning som kan vara av intresse även vid etymologisering av belagda ord för 'höjd, förhöjning i terrängen'.

Litteratur

- Andersson, Thorsten. 1980. Ord eller suffixbildning? Till frågan om rekonstruktion av ord ur ortnamn. I: Sprogvidenskabelig udnyttelse af stednavnematerialet. NORNAs syvende symposium i København 18–20 maj 1979. Uppsala: Nordiska samarbetskommittén för namnforskning, 9–39.
- 1999. Häjla, Rökstenens by. I: Runor och namn. Hyllningsskrift till Lena Peterson den 27 januari 1999. Namn och samhälle 10. Uppsala: Uppsala universitet, 1–9.
- Brylla, Eva. 1995. *Balsna* och *Skölv*. Två närkiska bynamn. I: Namn och bygd 83. Uppsala, 79–89.
- Elmevik, Lennart. 1967. Ycklinge och Åckelsta. I: Namn och bygd 55. Uppsala, 186–190.
- 1979. Ågersta och Agersta. Två uppländska ortnamn och ett västnordiskt appellativ. I: Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift. Uppsala, 27–32.
- 1989. *Åsle* och *Vedåsla*. I: Studia Onomastica. Festskrift till Thorsten Andersson 23 februari 1989. Stockholm: Almqvist & Wiksell, 77–85.
- 1999. *Bäsna* och *Bäsinge*. I: Namn och bygd 87. Uppsala, 57–64.
- 2000. Till frågan om ett fsv. **hald* 'betesmark'. I: Dialekter och folkminnen. Hyllningsskrift till Maj Reinhammar den 17 maj 2000. Uppsala, 95–102.
- Fries, Sigurd. 1959. Hycklinge och Häckla. I: Namn och bygd 47. Uppsala, 55–69.
- Hagåsen, Lennart. 1994. *Halsne* i Hälsingland. I: Namn och bygd 82. Uppsala, 5–29.
- Hellberg, Lars. 1963. Bygd och odling i ortnamnens ljus. I: Stenkivista. En socken i Sörmland. Ärla, 166–207.
- 1967. Kumlabygdens ortnamn och äldre bebyggelse. Kumlabygden. Forntid – nutid – framtid 3. Kumla.
- Jansson, Valter. 1951. Nordiska vin-namn. En ortnamnstyp och dess historia. Skrifter utg. av Kungl. Gustav Adolfs Akademien 24. Studier till en svensk ortnamnsatlas 8. Uppsala: A.-B. Lundequistska Bokhandeln & København: Ejnar Munksgaard.
- Ljunggren, Karl Gustav. 1959. Hallands ortnamn. I: Hallands historia 2. Från freden i Brömsebro till våra dagar. Halmstad, 1051–1112.

- Lundahl, Ivar. 1954. Ortnamnen i Skaraborgs län 4. Gudhems härad. Territoriella namn. Uppsala: Lundequistska Bokhandeln & Köpenhamn: Ejnar Munksgaard.
- 1961. Ortnamnen i Skaraborgs län 2. Barne härad. Territoriella namn. Uppsala: Lundequistska Bokhandeln.
- 1970. Ortnamnen i Skaraborgs län 17. Naturnamn. Uppsala: Lundequistska Bokhandeln.
- Moberg, Lennart. 1951. Långtora. I: Namn och bygd 39. Uppsala, 22–31.
- 1961. Språkliga strövtåg i forntidens Uppland. I: Saga och sed. Kungl. Gustav Adolfs Akademiens årsbok. Uppsala: A.-B. Lundequistska Bokhandeln & Köpenhamn: Ejnar Munksgaard.
- 1977. Helde och Västölet. En västsvensk namngrupp. I: Namn och bygd 65. Uppsala, 5–21.
- Nyman, Eva. 2000. Nordiska ortnamn på *-und*. Acta Academiae Regiae Gustav Adolphi 70. Studier till en svensk ortnamnsatlas 16. Uppsala.
- Ohlsson, Bertil. 1939. Blekingskusten mellan Mörrums- och Ronnebyån. Namnhistorisk undersökning. Skrifter utg. av Gustav Adolfs Akademien för folklivsforskning 5. Uppsala: A.-B. Lundequistska Bokhandeln.
- Olsson, Ingemar. 1959. Gotländska terrängord. Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in Scandinavian Philology. New Series 3. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- Sahlgren, Jöran. 1953. Från Morasten till Håga. I: Namn och bygd 41. Uppsala: Lundequistska Bokhandeln & Köpenhamn: Ejnar Munksgaard, 1–45.
- Strandberg, Svante. 1972. Sjönamnet Täljaren. I: Namn och bygd 60. Uppsala: Lundequistska Bokhandeln, 138–153.
- 1996. Rocksta i Angarn. I: Ortnamnssällskapet i Uppsala. Namnspalten i UNT. Årg. 14. Uppsala, 18.
- *Okna* and *Ukna*. Word formation and analogy. I: You name it. Perspectives on onomastic research. Ed. by Ritva Liisa Pitkänen & Kaija Mallat. Studia Fennica. Linguistica 7. Helsinki: Finnish Literature Society, 187–191.
- Stähle, Carl Ivar. 1946. Studier över de svenska ortnamnen på *-inge* på grundval av undersökningar i Stockholms län. Skrifter utg. av Kungl. Gustav Adolfs Akademien 16. Studier till en svensk ortnamnsatlas 3. Uppsala.
- Åneman, Claes. 1978. Sockennamnet Resele. I: Namn och bygd 66. Uppsala: Lundequistska Bokhandeln, 27–50.